

...Trong số những sinh viên VC hoạt động tranh đấu thời đó, Huỳnh Tân Mám là khuôn mặt nổi bật nhất.

Huỳnh Tân Mám (trái) và Trần Bá Lác, 2005. Trần Bá Lác nguyên là thủ lĩnh

Phong trào sinh viên học sinh (svhs) tranh đấu do Thành đoàn Công Sơn lãnh đạo tại Miền Nam (phân biệt với phong trào sinh viên tranh đấu ngoài Huế và Đà Nẵng được cho là do mặt trận khác của Công sơn) bùng lên khá sôi nổi từ khoảng 1966 tới 1972.

Cũng như tất cả các mặt trận do CS lãnh đạo lúc đó, Phong trào svhs tranh đấu có 2 mặt: nổi và chìm. Mặt chìm là mặt hoạt động bí mật, hậu thuẫn do các đảng viên đảm trách. Họ chính là bộ phận lãnh đạo các hoạt động mặt nổi. Mặt nổi là mặt hoạt động công khai, hợp pháp. Mặt nổi bao gồm những đảng viên, đoàn viên của bộ đội địa phương. Họ núp dưới nhãn hiệu svhs thu hút đông đảo hoạt động tranh đấu. Họ vận động và lôi kéo lòng nhiệt thành của ‘quán chúng ta’ (1) và của các svhs hằng say, hiểu được để gây nên những phong trào, những cuộc đấu tranh.

Có thể nói, trong số những sinh viên Việt Cộng hoạt động tranh đấu công khai, hợp pháp thời đó, Huỳnh Tân Mám là khuôn mặt nổi bật nhất.

Mám đã được kết nạp vào đảng Công sơn, nhưng khôn khéo núp dưới nhãn hiệu mặt sinh viên Y khoa thu hút đông đảo. Có lúc Mám nắm giữ 3 chức vụ hàng đầu trong các mặt trận sinh viên. Chẳng những Mám trở thành lãnh tụ phong trào svhs tranh đấu nổi đình đám trong nước mà còn được cử mặt trận phong trào sinh viên phía chiến bên Âu Mỹ đấu cao.

THỜI HỒ C SINH

Mßm sinh 1943 tßi Gia Đßnh. Cha mßt sßm, cß 4 chß, mßt em trai út. Theo mßt bài vißt cßa Ngßnh Mai trßn Trßng nhß Cßi lßng Vißt Nam thßi ‘Hußnh Tßn Mßm khoßng tußi Thanh Nga, sinh qußn tßi pß Sßn Cang, thußc xß Tân Sßn Nhßi, tßnh Gia Đßnh vß đßa danh hßnh chßnh nßy vß sau khßng cßn trßn đß, do nßm trong vßng đßi phi trßng Tân Sßn Nhßt. Năm 1950 Phßp mß rßng phi trßng Tân Sßn Nhßt, gißi tßa toßn bß pß Sßn Cang vß gia đßnh Hußnh Tßn Mßm bßt bußc phßi đßi vß pß Tân Trß, cßng xß Tân Sßn Nhßi, bßn ngoßi vßng rßo phi trßng, cßnh Qußc Lß 1 đßng đß Gß Đßu Hß, Tây Ninh’(2).

Thông cßm hoßn cßnh nghßo khß cßa gia đßnh Mßm, Thßy Đßi Chißu (Chín Chißu) là thßy gißo mß trßng tß pß Tân Trß, chßng nhßng cho Mßm hßc mißn phß sußt thßi tißu hßc, lßi cßn đßy cho Mßm đißn kßch cßi lßng. Mßm đßu cß thß vai chßnh trong ban kßch cßi lßng cßa thßy đßi Chißu vß đßng rßt xußt sßc, nhßt là vai Đßnh Bß Lßnh trong vß Cß Lau Tßp Trßn. Đßan hßt tßi trß cßa thßy đßi Chißu đißn nßi tißng khßp nßi, tß ngoßi ô vßo tßi nßi thßnh Sài Gßn. Bà bßu Thß cßa đßan Thanh Minh đß tßng tßi tßn nhß đß thuyßt phßc bà Thßm, má cßa Mßm, cho anh ta gia nhßp đßan cßi lßng, nhßng bà Thßm đßt khoßt hßng con đß theo đßng hßc vßn, nßu khßng, cß anh ta đß trß thßnh kßp cßi lßng tßn tußi (3).

Xßng tißu hßc, Mßm thi đßu vßo trßng Trßng hßc Petrus Ký (nay là Lê Hßng Phong).

Nßm 1963, Mßm đßu Tú tßi toßn phßn vß trßng tuyßn kßi thi vßo Đßi hßc Y khoa Sài Gßn. Mßm hßc khá cho nßn đßc Bß Y tß cßp hßc bßng.

Đßc Kßt Nßp

1958, lßn 15 tußi, đßng hßc lßp Đßng (lßp 8) trßng Pßtrus Ký, Mßm đßc kßt nßp vßo tß chßc bß mßt do Nguyßn Vßn Chßi (Sßu Chßi) cßm đßu. Tßi đßy, Mßm tßng đßc giao cßng tßc rßi truyßn đßn chßng chßnh phß vß năm 1960 đßc kßt nßp vßo Hßi Lißn hißp Thanh nißn Gißi phßng Sài Gßn-Gia Đßnh.

Vß đß đßc kßt nßp vßo tß chßc cßa CS nßn thßi kßi xßo trßn 1963, Mßm lußn lußn cß mßt vß hßnh đßng tßo bßo trong hßu hßt cßc cußc bißu tßnh chßng chßnh quyßn vß đß tßng bß bßt. Do quß trßnh tranh đßu, năm 1965, Mßm đßc kßt nßp vßo Đßan Thanh nißn Nhßn dßn Cßch mßng.

Ngày 19 tháng 6 năm 1965, nßi các chißn tranh Nguyßn Cao Kß ra mßt, không cß tay chân thân tßn nßo cßa TT. Thích Trí Quang đß cß mßi vào nßi các khißn ông bßt mßn và mußn làm đßo chßnh. Nhßng lßn nßy ông không đß cß phßa Hoa Kß ßng hß nhß hßi 1963 nßa. Ông trß vß Huß, chußn bß gßy cußc bßo loßn mißn Trung bßt đßu tß khoßng thßng 2 năm 1966. Bßo loßn mißn Trung cßng đß cß mßt sß thßnh phßn tßp tay hßng ßng ngay tßi Thß đô Sài Gòn. Cho tßi giai đßo nßy các phßn tß svhs do Thành Đoàn lßnh đßo chßa nßm đß cß các tß chßc công khai tßi các phßn khoa đßi hßc và Tßng hßi SVSG, nhßng nhßn cß cußc đßu tranh cßa Phßt gißo do phe ßn Quang lßnh đßo, Thành Đoàn CS mau chóng chßp thßi cß, chß thß cho các svhs thußc tß chßc cßa hß phßi tìm cßch len lßi trßa trßn vào mßi hoßt đßng chßng chßnh quyßn, qußy phá làm cho tình hình nßt bßy ra bao nhiêu hay bßy nhiêu. Mßt trong nhßng cußc bißu tình chßng chßnh phß ‘đßn áp Phßt gißo’ phát xußt tß trßng đßi hßc Y khoa, (lßc ßy cßn ß sß 28 Trßn Quý Cßp, nay là Bßo tàng chßng tßch chißn tranh, đßng Võ Văn Tßn, Qußn 3). Trßn đßng tußn hßnh, Mßm và Nguyßn Tßn Á hßnh đßng hßng hßn nßi bßt, khißn cho nhßn vißn công lßc phßi chßm đßnh làm đßi tßng hßng đßu. Đßng nhßn Mßm và Á đß bßt cßng vßi mßt sß đßi tßng đßi tißn phong khßc nhß Hßng Khßc Kim Mai, Tôn nß Qußn Trßn, Phßm Đßnh Vy...(Nguyßn Tßn Á là hßc sinh cßm đßu nhßm tranh đßu bßo đßng thußc trßng Trung hßc kß thußt Cao Thßng. Tßp nßi vß trß cßa Á sau nßy là Lê Văn Nußi).

Trong giai đßo nßy, chßnh quyßn chßa nßm đß yßu tß bußc tßi bßn nßy, cho nßn chß sau mßt thßi gian ngßn, tßt cß đßu đß cß thß ra.

Do nhßng thßnh tßch tham gia tßch cß các cußc bißu tình tranh đßu, ngày 03 thßng 02 năm 1966, Mßm đß cß kßt nßp làm đßng vißn Đßng Nhßn Dßn Cßch Mßng VN (Đßng Cßng Sßn) do Nguyßn Ngßc Phßng và Phan Đßnh Đßnh (tßc Chßn Kß, thußc Đßan ßy Sinh vißn Khu Sài Gòn – Gia Đßnh) gißi thißu. Nghi thßc kßt nßp đßn gißn vßi cß Đßng (cß đß bßa lißm) đß cß đßi nß ra tßi nhßa ngßi chß cßa Mßm ß Bà Qußo, xß Tân Sßn Nhßi, qußn Tân Bßnh do chßnh Phan Đßnh Đßnh (Chßn Kß) chß trßi (4).

Sau khi đß cß kßt nßp Đßng, Mßm cßng hoßt đßng tßch cß hßn. Trong cußc bßu cß ngày 20 thßng 12 năm 1968, lißn danh Nguyßn Đßnh Mai (Chß tßch) và Hußnh Tßn Mßm (Phß Ngoßi vß) đß cß Ban đßi đßi nß (Bßd.) sinh vißn Đßi hßc Y khoa Sài Gòn.

Đßnh gißa cao khß nßng cßa Mßm, Thành Đoàn đß tuyßn chßn Mßm làm bß thß chi bß Đßng Đoàn Tßng hßi Sinh vißn Sài Gòn (SVSG), mang bß sß L.71 (5) vßi nhißm vß: bßng mßi cßch phßi nßm đß cß nhßng vß trß hßp phßp công khai trong tßp thß sinh vißn đß đßy lßn mßnh mß phong trào svhs đßu tranh ngay tßi Thß đô Sài Gòn.

THßI HOßT ĐßNG SßI NßI

Sau đây là nhßng hoßt đßng tiêu bißu mà sinh viên Hußnh Tßn Mßm tham dß hoßc đßng vai chßnh tß. Nhßng hoßt đßng tranh đßu xßy ra cßng thßi gian này không có sß tham dß cßa Mßm, vì lí do anh ta bß giam giữ chßng hßn, sß không đß cßp tßi trong bài này.

Nßm nhßng chßc vß sinh viên hßp pháp

Hußnh Tßn Mßm đã hoàn thành xußt sßc nhißm vß do Thành Đoàn giao phó.

Do xßy ra cußc tßng công kích Tßt Mßu Thân 1968 cßa Cßng Sßn, cußc bßu cß Bßđ. SVSG niên khoá 1968- 69 bß trì hoãn 6 tháng, mãi tßi ngày 02 tháng 8 năm 1969 mới tß chßc đßc cß. Trong cußc bßu cß này, liên danh Nguyßn Văn Quỳnh (Chß tßch Ban đß. Sinh viên Nông Lâm Súc) đßc cß Bßđ. Tßng hßi SVSG, đánh bßi liên danh Đoàn Kßnh (Chß tßch Bßđ. Sinh viên Khoa hßc). Liên danh đßc cß gßm có 7 thành viên thì 4 là cán bß Thành Đoàn. Đó là: Chß tßch Nguyßn Văn Quỳnh (Chß tßch Trung tâm Qußc gia Nông nghißp, còn gßi là Nông Lâm Súc), Phó Nßi vß Hußnh Tßn Mßm (Phó Chß tßch Bßđ. sinh viên Y khoa), Phó Tßng thß kí Nguyßn Hoàng Trßc (Chß tßch Bßđ. Sinh viên Cao đßng Thú y và Chăn nuôi thußc Trung tâm Qußc gia Nông nghißp), Thß qßy Nguyßn Thß Yßn (Phó Chß tßch Bßđ. sinh viên Văn khoa). Ba thành viên khác là Phó chß tßch ngoßi vß Đoàn Văn Toßi (Phó Chß tßch Bßđ. sinh viên Dßc cß khoa), Tßng thß kí Nguyßn Văn Thßng (Chß tßch Bßđ. sinh viên Sß phßm), Phó chß tßch kß hoßch Nguyßn Khßc Dß (Chß tßch Bßđ. sinh viên Cao đßng Công chánh/Trung tâm Kỹ thußt Phú Thß). Tßng hßi SVSG còn có 7 ßy viên thì Thành Đoàn nßm đßc cß ßy viên văn nghß (Nguyßn Văn Sanh), ßy viên báo chí-phát thanh (Tô Thß Thßy) và ßy viên liên lßc (Nguyßn Tußn Kßt).

Hai tháng sau, chß tßch Nguyßn Văn Quỳnh tßt nghißp và ra trßng nên Hußnh Tßn Mßm lên làm quyßn Chß tßch Tßng hßi SVSG.

Cßng thßi gian ßy, Mßm còn đßc cß bßu vào chßc Chß Tßch sinh viên Đßi hßc xá Minh Mßng (nay là ký túc xá Ngô Gia Tß). Vßi chßc Chß tßch Bßđ. sinh viên cß xá Minh Mßng, Mßm tìm cách đßa vß đây nhßng sinh viên đã là Đßng viên, Đoàn viên, nhßng sinh viên thân Cßng, khuynh tß hoßc là nhßng sinh viên nghèo, gia đình ß xa đß đß đß hoßt đßng chßng chính phß.

Tß đây, Mãm nãm đßc nhßng chßc vß hßp pháp công khai và qua trung gian cßa Đßng Văn Đßy (Bßy Không, Đßng viên tß tháng 9/1966) và Trßn Thß Ngßc Hßo (Tß Tín), Mãm nhßn chß thß cßa Thành Đoàn phßi đßn thân tích cßc, lßo lßi tßp thß sinh viên Sài Gòn tham gia vào nhißu hình thßc đßu tranh chßng chính quyßn, phá rßi hßu phßng.

Phong trào Hát Cho Đßng Bào Tôi Nghe

Năm 1969, khi Hußnh Tßn Mãm làm quyßn Chß tßch Tßng hßi SVSG, Phong trào Hát Cho Đßng Bào Tôi Nghe, thành lßp tß 1965, đßc phát đßng mßnh mß vßi chß lßc là Đoàn Văn nghß SVHS Sài Gòn do Tôn Thßt Lßp làm trßng Đoàn (khi mßi thành lßp vào năm 1965 Trßng Thßn làm trßng Đoàn, tß 1969 là Tôn Thßt Lßp, tß 1973 là Trßn Xuân Tißn).

Sang năm 1970, Đoàn Văn nghß SV Đßi hßc Vßn Hßnh ra đßi do Kim Hßnh (nguyên Tßng biên tßp báo Tußi Trß) làm trßng Đoàn, tăng cßng lßc lßng cho phong trào này.

Nhßm chuyên sáng tác cßa phong trào gßm cß: Tôn Thßt Lßp, Mißn Đßc Thßng, La Hßu Vang, Nguyßn Văn Sanh, Nguyßn Tußn Kißt, Trßng Qußc Khánh, Trßn Long ßn, Trßn Xuân Tißn, Trßng Thßn...

Nhßng bài ca quen thußc nhß: Hát Cho Dân Tôi Nghe, Hát Trong Tù (Tôn Thßt Lßp), Đßy Mà Đi (Nguyßn Xuân Tân cũng chính là Tôn Thßt Lßp), Tß Nguyßn (Trßng Qußc Khánh) Hát Tß Đßng Hoang (Mißn Đßc Thßng), Non Nßc Tôi (Nguyßn Văn Sanh)...

Đêm văn nghß Hát Cho Đßng Bào Tôi Nghe tß chßc tßi Trung tâm Qußc gia Nông nghißp (Nông Lâm Súc) ngày 27 tháng 12 năm 1969 đßn tßi quá khßch, cß nguy cß bùng nß bßo loßn cho nßn lßc lßng Cßnh sát Qußn I phßi can thißp, bßt mßt sß nhßng phßn tß chß chßt, trong đß cß Hußnh Tßn Mãm, Trßn Thß Lan...Nhßng tßt cß chß bß tßm giam mßt thßi gian ngßn rßi lßi thß ra.

Vß mßng 10 tháng 3

Khoßng thßi gian này, phía công ßc đã bßt nhißu sinh viên là cán bß Thành Đoàn, khai thác đßnh nhßu tang chßng, nhß Dßng Văn Đßy (6), Đß Hßu Bút, Nguyßn Ngßc Phßng và ngßi yêu cßa Phßng là Cao Thß Quß Hßng... Rßi đßn lßt Mßm bß bßt tßi Đßi hßc xá Minh Mßng sáng ngày 10 tháng 3 năm 1970.

Lßp tßc bên ngoài các svhs tranh đßu, các dân bißu, giáo sß, trí thßc và báo chí đßi lßp, thiên tß hoßc thân Cßng mß nhßu đßt bißu tình, tuyßt thßc đòi thß sinh viên Hußnh Tßn Mßm và các sinh viên bß bßt. Đây là đßt bßt giß đßnh các thành phßn tranh đßu mßnh danh là ‘Vß mßng 10 tháng 3’.

Phía sinh viên, ngày 29/3/1970, Hßi đßng đßi dißn SVSG lßp ra ßy ban tranh đßu chßng đàn áp svhs do sinh viên Đoàn Kßnh (Chß tßch Bßđ. sinh viên Khoa hßc) làm chß tßch và 4 ßy viên là Nguyßn Văn Lang (Phó chß tßch Bßđ. Sinh viên Y khoa), Đoàn Văn Tân (Lußt), Đoàn Văn Toßi (Phó chß tßch ngoßi vß Tßng hßi), Hß Đình Nguyên (Chß tßch Bßđ. Sinh viên Văn khoa) và Nguyßn Đình Mai (Chß tßch Ban đß. sinh viên Y khoa) làm phát ngôn viên ßy ban.

Ngoài ra, ßy ban Giáo chßc và Phß huynh chßng đàn áp svhs cũng đßnh thành lßp do Gs. Lý Chánh Trung làm chß tßch bao gßm mßt sß tu sĩ, trí thßc, giáo chßc và dân bißu đßi lßp hoßc thân Cßng.

Nhßng nhóm tranh đßu kß trên đßnh sß hß trß tích cßc cßa các tß báo Tin Sáng, Tia Sáng, Đßi n Tßn, Đßnh Nhà Nam vßi nhßng tên tußi nhß Nguyßn Ngßc Lan, Lý Chánh Trung, Hß Ngßc Nhußn, Hß Ngßc Cß, Nguyßn Văn Bình, Kißu Mßng Thu...đã làm cho cái ‘Vß mßng 10 tháng 3’ năm 1970 trß nên có tißng vang tßi Sài Gòn và đßnh gißi phßn chißn ngoài nßc làm ßn ào lên.

Ngày 20 tháng 4 năm 1970, tòa Quân sß Mßt trßn đem ra xß 21 sinh viên tranh đßu. Tßi ngày 24 tháng 4 năm 1970, tòa phóng thích 10 đßi tßng: Cao Thß Quß Hßng, Đß Hßu Bút, Võ Ba, Trßng Hßng Liên, Võ Thß Tß Nga, Trßng Thß Kim Liên, Hß Nghßa, Đoàn Chißn Thßng, Lßu Hoàng Thao, và Lê Anh.

Và phiên tòa ngày 13 tháng 6 năm 1970 lßi thß ra 6 đßi tßng, gßm có Hußnh Tßn Mßm, Lê Thành Yßn, Đß Hßu ßng, Phùng Hßu Trân, Dßng Văn Đßy và Trßm Khiêm (Hai Lâm). Đßy và Khiêm là Đoàn ßy Sinh viên thußc Thành Đoàn. Còn giß lßi 5 đßi tßng là: Nguyßn Ngßc Phßng (Bí thß Đoàn ßy Sinh viên), Nguyßn Tßn Tài, Nguyßn Thanh Công, Lê Văn Hoa và

Nguyễn Văn Sơn.

Đßc thß vß, Mßm hßc năm thß năm Y khoa, đßng thßi tißp tßc tranh đßu.

Chßng Chßng trình Quân sß Hßc đßng

Ngày 01 tháng 7 năm 1970, mßt ‘đßi hßi svhs mißn Nam’ đßc trißu tßp tßi Trung tâm Qußc gia Nông nghißp mßc đßch là chßng Chßng trình Quân sß Hßc đßng, chßng sßu cao thuß nßng, đòi trß tß do cho các svhs bß bßt. Đoàn chß tßch, ngoài Mßm ra, còn có Đoàn Văn Toßi, Nguyễn Hoàng Trúc (Tßng hßi SVSG), Phßm Văn Xinh (Tßng hßi SV Cßn Thß), Trßn Hoài (Hßi đßng đßi dißn sinh viên Huß), Đßi đßc Thích Qußng Trí (Y ban SV tranh đßu chßng quân sß hßc đßng Đßi hßc Vßn Hßnh), Lê Văn Nuôi (Tßng Đoàn Hßc sinh Sài Gòn). Sau hßi thßo, tßt cß kéo đi chißm Nha Quân sß Hßc đßng, nhßng bß Cßnh sát ngăn chßn kßp thßi.

‘Đßi hßi SV Thß gißi kì l’ ngày 11 tháng 7 năm 1970 tßi Trung tâm Qußc gia Nông nghißp

Thßi đißm này, phong trào chßng chißn tranh VN & HK và mßt sß nßc khác bùng lên khá sôi nßi. Sinh viên phßn chißn ngß i Mỹ tên là Charles Palmer cùng vài sinh viên phßn chißn Âu châu và Úc châu hßn nhau ‘du lßch’ tßi Sài Gòn. Mßm đi gßp các sinh viên ngoßi qußc này và bàn tính vßi hß vß vißc tß chßc ‘Đßi hßi SV Thß gißi kì l’ đßnh tß chßc tßi Trung tâm Qußc gia Nông nghißp (Nông Lâm Súc). Tßi hôm trßc ‘đßi hßi’, tßt cß tß hßp tßi Chùa ßn Quang đß chußn bß cho ‘đßi hßi’ khai dißn vào sáng hôm sau, ngày 11 tháng 7 năm 1970. Trên bàn chß tßa cßa ‘đßi hßi’ có Nguyễn Văn Quỳnh (cßu Chß tßch Tßng hßi SVSG), Hußnh Tßn Mßm (quyßn Chß tßch Tßng hßi SVSG), hßc sinh Lê Văn Nuôi (Chß tßch Tßng Đoàn Hßc Sinh SG), Nguyễn Thß Yßn (Thß quß Tßng hßi SVSG), Phßm Văn Xinh (Chß tßch Tßng hßi SV Cßn Thß). Mßm đßc dißn vßn khai mßc chßng leo thang chißn tranh, đòi Mỹ rút quân, đòi Nixon thôi ßng hß TT Thißu, đòi hòa hßp hòa gißi dân tßc. Sau đó, hô khßu hißu ‘đß đßo Nixon’, ‘đß đßo chißn tranh xâm lßc Mỹ’, ‘hòa bình cho Vißt Nam’. Bên ngoài, 6 toán bißu tình đã sßn sàng cußc tußn hành cßm đßu bßi Nguyễn Hoàng Trúc, Hß Đình Nguyên (Văn khoa), Trßng Tßn Nghißp, Nguyễn Văn Thßng (Sß phßm), Lâm Thành Quý và Nguyễn Xuân Hàm (7). Mßm và Charles Palmer đi đßu cùng giß cao con chim bß câu trßng. Theo sau là 2 sinh viên nßc ngoßi khißng mßt cß quan tài đß ghi 2 câu thß cßa Tß Hßu: ‘cßm thù lßi gißc cßm thù, Máu kêu trß máu, đßu kêu trß đßu’. Đoàn ngß i mang các bißu ngß ‘stop war’, ‘peace now’ và hát bài Dßy Mà Đi (Nguyễn Xuân Tân) và nhßng bài ca đßu tranh (8). Đoàn tußn hành chia 2 ngß tißn vß tòa đßi sß Mỹ đß trao cho Đßi sß Bunker bßn tuyên bß cßa ‘đßi hßi’. Nhßng các cánh bißu tình nhanh chóng bß nhân viên công lßc dßp tan ngay trên đßng Thßng Nhßt ngang hông Trßng Dßc (nay là Lê

Dußn) và trên đßng Hßng Thßp Tßng n Ty CSQG Qußn I (nay là Nguyßn Thß Minh Khai) đß vẫn hßi trßt tß đßng phß Thß đß. Hußnh Tßn Mßm trßn thoßt. Các sinh viên ngoßi qußc bß tßng xußt ngay ra khßi nßc.

Tißp tßc chßng quân sß hßc đßng

30 tháng 8 năm 1970, lßi tß chßc chßng Quân sß Hßc đßng tßi Trung tâm Qußc gia Nông nghißp: Cßnh sát tßp tßi gißi tßa cußc tß hßp và bßt đßi mßt sß. Sau khi lßp xong hß sß, tßt cß đßc thß chß giß lßi 3 đßi tßng là Hußnh Tßn Mßm, Trßn Hoài (Đßi hßc Huß) và Lê Văn Nuôi (hßc sinh Cao Thßng).

Ngày 30 tháng 9 năm 1970, Gs. Lý Chánh Trung lßi cßm đßu cußc tuyßt thßc chßng ‘đßn áp svhs’tßi Vißn Đßi hßc Sài Gòn, gßm mßt sß gißo chßc và phß huynh, mßt ít sß cô thußc tßnh xá Ngßc Phßng cßa ni sß Hußnh Lißn, bà Thßm (má cßa Hußnh Tßn Mßm), mßt sß svhs, Ls. Nguyßn Long (Chß tßch Phong trào Dân tßc Tß quyßt), Ls. Trßn Ngßc Lißng (Chß tßch Lßc lßng Qußc gia Tißn bß), Nguyßn Văn Cßc (Chß tßch nghißp đßn Hßa xa), TTThßch Mßn Gißc, TT Nhßt Thßng....

Cußi cßng, khi ra tßa, cß ba đßi tßng Mßm, Hoài và Nuôi đßu đßc thß tß do!

Đßc cß Chß tßch Tßng hßi Sinh viên Sài Gòn niên khoá 1969-70

Ngày 15 tháng 10 năm 1970, liên danh Hußnh Tßn Mßm thßng liên danh Phßm Hßo Quang (Chß tßch Ban đß. Sinh viên Khoa hßc) trong kßi bßu cß Ban Đßi đßn Tßng hßi SVSG niên khoá 1969 – 1970. Liên danh thßng cß Hußnh Tßn Mßm cßn cß Phó chß tßch nßi vß Phßm Trßng Hàm (Chß tßch Bßđ. Sinh viên Nha khoa), Phó ngoßi vß Trßn Văn Dßng (Phó Chß tßch Ban đß. sinh viên Sß phßm), Phó kß hoßch Lßu Văn Tßnh (Chß tßch Ban đß. Sinh viên Cao đßng Đßn hßc), Tßng thß kí Nguyßn Hoàng Trßc (Chß tßch Cao đßng Thßy), Phó Tßng thß kí Nguyßn Văn Thßng (Tßng thß kí Bßđ. Sinh viên Khoa hßc), Thß qßy Nguyßn Thß Yßn (Phó Chß tßch Ban đß. Sinh viên Văn khoa).

Chißn đßch đßt xe Mß

Vißn cß đß trß đßa vß hßc sinh Nguyßn Văn Minh bß lßnh Mß bßn chßt ß Qui Nhßn, ngày 07 tháng 12 năm 1970, ßy Ban Đßi Quyßn Sßng Đßng Bßo thußc Tßng Hßi SVSG sßch đßng chißn đßch đßt xe Mßtßi Sài Gòn – Gia Đßnh. Chß nhißm chißn đßch đßt xe Mß là Nguyßn Xuân Thßng (Chß tßch Bßđ. Sinh vißn Đßi hßc xá Minh Mßng nißn khoá 1970 – 1971. Sau 30/4/75 Thßng làm Phó Giám đßc Công Ty Ăn ußng Qußn Bình Thßnh), kß nhißm Nguyßn Xuân Thßng là Võ Thß Bßch Tuyßt (sau 30/4/75, Tuyßt làm Giám đßc nông trßng Đß Hòa ß Duyên Hßi, rßi Giám đßc Sß Thßng binh Xß hßi Tp. HCM, vß hßu năm 2005). Chißn đßch còn có nhßng tay chß chßt nhß Lâm Thành Quý (Phó Chß nhißm hành đßng), Ngô Thanh Thßy (Tß Thanh, Thß quý), Phan Nguyßt Qußn (Ba Lißu, ßy vißn tß chßc).

Sát hßi sinh vißn Lê Khßc Sinh Nhßt và tß chßc ‘ma’ Tßng hßi Sinh vißn Vißt Nam

Ngày 20 tháng 6 năm 1971, Liên danh Lý Bßu Lâm (Chß tßch Ban đß. Sinh vißn Kißn trúc) thßng cußc bßu cß Ban Đßi dißn Tßng hßi SVSG nißn khoá 1970 – 1971 tß chßc tßi Trung tâm Qußc gia Nông nghißp (Nông Lâm Súc), giành lßi Tßng hßi SVSG tß tay các sinh vißn Vißt Cßng. Gißi sinh vißn Sài Gòn và nhßng ngßng i quan tâm còn nhß Tßng hßi Sinh vißn Sài Gòn đã bß cán bß cßa Thành Đoàn Cßng sßn khßng chß qua 4 nhißm kỳ, kß tß nhißm kỳ cßa Hß Hßu Nhßt 1966-1967, rßi Nguyßn Đßng Trßng 1967-1968, Nguyßn Văn Qßu 1968-1969 và Hußnh Tßn Mßm 1969-1970. Sau khi bißt kßt quß kißm phißu nghißng vß liên danh Lý Bßu Lâm, bßn sinh vißn Vißt Cßng đß ngay bßn tính cßn đß, chßng nhßy lên bßc đá đß thßng phißu và ßu đß hßn loßn gây thßng tích cho sinh vißn Võ Duy Thßng (cßu Chß tßch Ban đß. Sinh vißn Lußt khoa).

Bß thßt bßi trong cußc bßu cß Tßng hßi sinh vißn, Thành Đoàn Cßng sßn hßt sßc cay cú. Hß đã đßa ra 2 quyßt đßnh.

Mßt là ra lßnh sát hßi sinh vißn Lê Khßc Sinh Nhßt ngay tßi Đßi hßc Lußt khoa Sài Gòn ngày 28 tháng 6 năm 1971, vßa đß trß đßa sß thßt bßi vßa đß rßn đß các sinh vißn qußc gia mußn đßn thân hoßt đßng trong môi trßng đßi hßc. Sinh vißn Lê Khßc Sinh Nhßt lßp thành tích trong vß trí Chß tßch, cßm đßu liên danh khuynh hßng qußc gia đánh bßi liên danh Trßnh Đßnh Ban (Bßy Đßnh), do Thành đoàn Cßng sßn lßnh đßo, trong cußc tranh cß Ban đßi dißn sinh vißn Lußt khoa nißn khoá 1970-1971. Sau khi đßc cß Chß tßch Ban đßi dißn sinh vißn Lußt khoa, Lê Khßc Sinh Nhßt lßi tham gia liên danh Lý Bßu Lâm vßi chßc vß Phó Chß tßch Nßi vß trong cußc bßu cß Tßng hßi SVSG và đã đßc cß nhß vßa nêu trên. Quyßt đßnh hß sát sinh vißn Lê Khßc Sinh Nhßt là mßt quyßt đßnh tàn ác, đß tißn cßa Thành Đoàn Cßng Sßn. Vì thß, sau ngày 30 tháng 4 năm 1975, mßc dù hß tung ra nhißu tài lißu và sách báo khoe khoang thành tích đßu tranh cßa các tß chßc Thành Đoàn, nhßng đßc bißt hß không hß dám công khai nhßc tßi ‘thành tích’ ám sát sinh vißn Lê Khßc Sinh Nhßt (9).

Hai là Thành Đoàn chß thß Hußnh Tßn Mßm tßp hßp mßt sß sinh viên tßi trß sß Tßng vß Thanh niên Phßt tß sß 294 đßng Công Lý vào ngày 28 tháng 7 năm 1971 đß bßu ra mßt tß chßc chßa bao giß cß. Đó là ‘Tßng hßi Sinh viên Vißt Nam’, gßm cß Chß tßch Hußnh Tßn Mßm, Tßng Thßkí Nguyßn Thß Yßn, Phó Chß tßch ngoßi vß Lê Văn Thuyßn (Chß tßch Tßng hßi sinh viên Huß), Phó Chß tßch nßi vß Phßm Văn Xßnh (Chß tßch Tßng hßi sinh viên Cßn Thß). Tßng hßi Sinh viên Vißt Nam là mßt tß chßc ma. Chß cß nhßng kß nßn ra nó công nhßn nó. Trên thßc tß, tß chßc này không đßi dißn cho ai vì lúc đó Hußnh Tßn Mßm không còn tß cách pháp nhân đß đßi dißn cho tßp thß sinh viên Sài Gòn. Sinh viên Lý Bßu Lâm mßi là Chß tßch Tßng hßi SVSG tß cußc bßu cß ngày 20 tháng 6 năm 1971.

Hußnh Tßn Mßm ‘tranh thß’ Phó Tßng thßng Nguyßn Cao Kß

Đánh giá cß sß rßn nßt và tranh chßp quyßn lßc trßm trßng gißa ông Thißu và ông Kß, đßu tháng 9/1971, Thành Đoàn chß đßo Mßm phßi tìm cách ‘tranh thß’ ông Kß. Vßi sß mßi gißi cßa dân bißu thân Cßng Hß Ngßc Nhußn, ông Kß chßu tßp kißn phßi đßng Hußnh Tßn Mßm. Hai bên đßu mußn lßi đßng nhau. Ông Kß mußn dùng lßc lßng cßa bßn Mßm đß phá ông Thißu, cho nßn đß hßa cho bßn hß mßn Dßnh Qußc Khßch cßa Phó Tßng thßng đß làm trß sß vì trß sß Tßng hßi SVSG tßi sß 207 Hßng Bßng đß bß phong tßa. Sau cußc yßt kißn đó 2 ngày, đß phß trßng ng lßc lßng vßi Kß, bßn svhs tranh đßu đß tß chßc mßt cußc xußng đßng đßng đánh nhau vßi Cßn hß sát Dß chißn ngay trên đßng Cßng Đß. Nguyßn Cao Kß bay trßc thăng tßi quan sát và ngay hßm sau ông đß ra lßnh giao Dßnh Qußc khßch sß 4 Tú Xßng vßi đßy đß vßn phßng phßm, xe cß và cß lßu đßn MK3 cho bßn Hußnh Tßn Mßm đß chßng phá cußc bßu cß tßng thßng (10). Có trß sß an toàn và đßy đß phßng tißn và vũ khí, bßn Mßm đß tß chßc đßc mßt sß cußc bißu tßng chßng phá cußc bßu cß tßng thßng, làm rßi loßn đßng phß mßt sß khu vßc. Vißc làm tßc trách cßa ông Kß và bß hß khoßt sßu thßm hß chia rß gißa các cßp lßnh đßo qußc gia và tßp tay cho bßn svhv Vißt Cßng phá rßi trß an. (Mßi đßc thßm chi tißt vß vißc Hußnh Tßn Mßm ‘tranh thß’ Nguyßn Cao Kß trong bài Phó Tßng thßng Nguyßn Cao Kß, Đßi tßng Đßng Văn Minh và Sinh viên Vißt Cßng Hußnh Tßn Mßm cßa Bßch Dißn Thß Sinh).

Mßt trong nhßng cußc bißu tßng phá rßi trß an đß dißn ra ngày 19 tháng 9 năm 1971 tßi Đßi hßc Vßn Hßnh. Đây cũng là lßn đßu tißn bßn Mßm dùng lßu đßn MK3. Hßm ßy, bßn Mßm kßt hßp vßi Tßng hßi Sinh viên Đßi hßc Vßn Hßnh và Tßng Đoàn Hßc sinh Sài Gòn tß chßc cußc bißu tßng bßo đßng chßng bßu cß. Cußc bißu tßng phßt xußt tß khuôn viên Đßi hßc Vßn Hßnh rßi lan ra đßng Trßng Minh Gißng, khißn cß mßt khßch đßng trßc cßng trßng bß tßc nghßn. Đßng khi đó, các phßn tß xung kích lißng lßu đßn MK3 phá các phßng phißu, bôi xoßa và sßa chßa các bßch chßng tranh cß bßng nhßng lßi lß xßch mß. Đß vßn hßi trßt tß, Giám đßc Cßn hß sát Đß thành Trang Sĩ Tßn phßi đßch thßn chß huy đßp cußc bißu tßng.

Cß quan trách nhißm nhßn thßy không thß đß cho Mßm tißp tßc cßm đßu phá rßi trß an thêm nßa. Đß đßn lúc phßi vß hißu hoßa vai trò cßa Mßm. Cho nên cußi thßng 9 năm đßó, khi tß khách sßn Caravelle trß vß Trß sß Tßng vß Thanh nißn Phßt tß sß 294 đßng Công Lý (nay là Nam Kß Khßi Nghßa), Mßm bß Cßnh lßc bao vây, nhßng đß đßc Phó Tßng thßng Nguyßn Cao Kß phải ngßng i gißi thoßt và sau đß y lßi đßc Tßng Dßng Văn Minh cho sĩ quan tùy vißn là Thißu tá Trßnh Bá Lßc tßi đßn vß nßu 6 thßng trßi tßi tß dinh cßa ông, tßc Dinh Hoa Lan (11).

Sáu thßng sau, ngày 01/1972, Mßm rßi Dinh Hoa Lan cßa Tßng Minh đß ra chußn bß cho cußc bßu cß Ban Đßi dißn SV Y khoa nißn khoá 1971 – 1972.

Ngày 05/01/1972, sau cußc hßp ß Đßi hßc Y khoa, Mßm đßc Nguyßn Văn Lang (Phó Chß tßch Ban đßđ. Sinh vißn Y khoa) chß vß Đßi hßc xá Minh Mang, tßi ngang cßng Bßnh vißn Hßng Bßng (nay là Bßnh vißn Phßm Ngßc Thßch) thì Mßm bß bßt.

Tßi đßy kß nhß chßm đßt mßt thßi hoßt đßng sôi nßi cßa sinh vißn Vißt Cßng Hußnh Tßn Mßm.

Mßm tißp tßc là tù nhân cßa chính đßng chí mình

Theo lußt pháp VNCH, không thß giß mßt nghi can lâu đßc nßu không có bßng chßng, cho nên bßn sinh vißn Vißt Cßng bßo nhau bßt cß giá nào cũng không nhßn, không khai đßu gì có liên quan tßi Cßng Sßn thì chßc chßn sß đßc xét thß ra.

Tßi năm 1971, phong trào svhs tranh đßu do Thành Đoàn Cßng Sßn lãnh đßo đß qußy phá ‘tßng bßng’ tßi Thß đô Sài Gòn, nhßng chß sau 2 vß ám sát sinh vißn Lê Khßc Sinh Nhßt ngày 28 thßng 6 năm 1971 và Gs.Nguyßn Văn Bßng ngày 10 thßng 11 năm 1971 do bßn Bißt đßng thành T4 (Ban An ninh/Trung ßng cßc) thi hành thì Tßng Nguyßn Khßc Bßnh (Đßc ßy trßng Phß Đßc ßy Trung ßng Tßnh báo và Tß lßnh Cßnh sát Qußc gia) mßi quyßt tâm đßi phó vßi mßt trßn trí vßn nói chung và mßt trßn tßi đßi hßc nói rißng. Trßng trách giao cho Ban A 17 thußc Phß Đßc ßy Trung ßng Tßnh Báo, nhißm vß là nß đßnh đßi hßc, đßt đßi quyßn cßa ông Nguyßn Thành Long (hßn danh Long Qußn), mßt cßp chß huy kißt xußt. Đây là mßt quyßt đßnh sáng sußt của Tßng Nguyßn Khßc Bßnh.

Ban A 17 nhßp cußc thi thß trßn mau chóng trß nên bßt lßi cho Thành Đoàn Cßng Sßn. Lßc lßng Ban A 17 bao gßm các cán bß chßn lßc, phân nßa đß tßt nghißp tß các phân khoa đßi hßc, phßn còn lßi sßp tßt nghißp hoßc đß có vài năm đßi hßc. Tßt cß rßt am tßng mßi trßng đßi hßc, lßi đß cß sß cßng tác chßt chß, đßc lßc cßa ngành Cßnh sát Đßc bißt tßi Đô thành, cho nên chß trong mßt thßi gian ngßn, công tác ßn đßnh đßi hßc đß gßt hái thành quß mßi mßn. Lßn lßng Tßng hßi SVSG và các Ban đßi dißn sinh viên các phân khoa đßi hßc đß thußc vß tay sinh viên qußc gia. Nhißu sinh viên Vißt Cßng bß bßt giß, mßt sß chßy thoát vào căn cß. Chßng nhßng các tß chßc hßp phßp, công khai cßa Thành Đoàn Cßng Sßn bß phá vß, hß còn bß thißt hßi lßn vß cán bß, nhân sß.

Sau ngày 30 tháng 4 năm 1975, Thành Đoàn cho ra nhißu tài lißu khoe khoang thành tích phá phßch hßu phßng VNCH hßi trßng c 1975, nhßng hß phßi công nhßn đß bß đánh bßi. Chßng hßn trong cußn Trußi Rßn Trong Lßa Đß, trang 186, tác giß bài ‘Lßa trong tim Lßa trên đßng phß’ là Hàng Chßc Nguyên đß vißt: ‘...bßi vì tß năm 1972, đßch đß ra tay khßng bß, cßn quét, hßng đß bßp các phong trào đßu tranh. Hßu hßt nhßng trß sß tßp hßp công khai cßa thanh niên, sinh viên hßc sinh đßu bß chúng phá hßy hoßc chißm đßng...Tình hình im ßng, cßng thßng, không mßt cußc đßu tranh công khai lßn nhß nào nß ra đßc...’

Mßt sinh viên Vißt Cßng dù kiên quyßt áp đßng công thßc ‘nhßt lí, nhßi lß, tam suy, tß tß’ (cß mà cßi lí hoßc phßn cung, cßi lí không xong thì đß chißu lß đßn, lß không đßc thì giß đß bßnh hoßc tß làm cho ra bßnh đß đßc đß bßnh vißn, cußi cùng, giß làm nhß chßt đßn nßi, cũng là đß đßc đß bßnh vißn, đß bßnh vißn mßi có nhißu cß hßi đßo thoát) nhßng do đßng bßn khai báo vß y thì chính quyßn vßn có bßng chßng đß giam giß đßi tßng Vißt Cßng ßy và ßy Ban An ninh Đô Thành (gßm đßi dißn Ông Đô trßng, đßi dißn Ông Chßng lí và đßi dißn Tßng Gißm đßc Cßnh sát Đô thành) không thß thßy ra nhß lúc trßng đßc nßa.

Hußnh Tßn Mßm bß giam giß lßn sau cùng này nßm trong trßng hßp ßy.

Theo tißn trình thi hành Hißp đßnh Paris 27 tháng 01 năm 1973, ngày 20 tháng 02 năm 1974, Mßm đßc đßa lên Lßc Ninh trao trß cho phía Vißt Cßng, nhßng vì còn mußn lßi đßng Mßm ß thß hßp phßp cho nên phía Vißt Cßng nêu lí do Mßm là sinh viên không phßi là tù binh và yêu cßu trß Mßm vß gia đßnh. Mßc dù không mußn, nhßng không dám cßng lßnh cßp trên, Mßm cũng đành mißn cßng đòi trß y vß gia đßnh theo đßu 8c và 21 cßa Hißp Đßnh Paris. Sß vißc này chßng tß Mßm nhß mßt quß chanh mà cßp chß đßo cßa y mußn vßt cho hßt nßc. Mßm cßy đßng phßi chßp nhßn tißp tßc ngßi tù do chính các đßng chí cßa mình. Trong cußn Hußnh Tßn Mßm Mßt Đßi Sông Nßi cßa Dißu Ân, Mßc Đßng Đßi Nói Vß Anh, trang 247, Ngô Đß đß vißt: Anh Mßm có tâm sß vßi tôi: ‘Năm 1974, thßc hißn Hißp Đßnh Paris vß trao trß tù binh, thßt lòng mình mußn trao trß vß Lßc Ninh, vß ‘phe ta’ cho sßm đß đßc thoát cßnh đßa ngßc trßn gian, thoát

nhßng trßn đßng tra khßo tßn khßc khßng thß tßng tßng nßi...Nhßng do yßu cßu cßa tß chßc lßu bßy giß, vßi tß cßch lßa lßnh tß phong trào sinh viên hßc sinh đßu tranh công khai, tßi phßi đßoi đßch trß tß do cho tßi vßi gia đßnh tßi Sài Gòn' (12).

Các viên chßc phßi đßoàn VNCH chßp nhßn đßa Mßm trß vß, nhßng bißt chßc nßu thß Mßm ra, y sß lßi cßm đßu phá rßi trß an, cho nßn gißi hßu trách đß giß y vào khßm Chí Hòa, rßi Tßng Nha Cßnh Sát. Hai tháng sau, ngày 21 tháng 4 năm 1974, Mßm đß cß chuyßn ra trßi chißu hßi tßi eo bißn Lagi, Hàm Tân. Tßi đßy cß phßi đßoàn nghß sĩ HK, rßi sau đß mßt tßu viên tòa Đßi sß Mßi tßi thßm Mßm. Mßm lßi đßng tß cáo bß chính quyßn ngßc đßi, đßoi ngßng vißc trß thù, đßoi trß tß do cho các sinh viên bß bßt, đßoi thß tù chính trß, đßoi đß cß đßi xß nhßn đßo.

Mßm đß đßy tßi tháng 4 năm 1975, tình hình bißn chuyßn mßnh, quân đßi VNCH đßng di tßn. Viên sĩ quan phß trách Mßm mßt mình dùng ghe đßa Mßm vào Nam. Qua các bßt Cßnh sát Long Hßi, Vũng Tßu, Gò Công, Chß Gò o, Long An, Tßng Nha, khßng chß nßu nhßn Mßm. Cußi cßng viên sĩ quan áp tßi phßi đßa Mßm tßi mßt bßt Cßnh Sát gßn Thßo Cßm viên đß ngß qua đßm. Sáng hôm sau, ngày 29 tháng 4 năm 1975, Thß tßng hai ngày Vũ Văn Mßu tßußn bß ngßc i tù chính trß đßu tißn đß cß thß là Hußnh Tßn Mßm. Khoßng 10 giß sáng, chuyßn tßng Cßnh sát Bùi Văn Nhu đích thân chß Mßm tßi Dinh Hoa Lan giao cho Thißu tá Trßnh Bá Lßc (trß lí văn phòng cßa ông Đßng Văn Minh). Tßi đßy Mßm yßu cßu Lý Quý Chung (tßn Bß trßng Thông tin trong chính phß Vũ Văn Mßu) sßp xßp cho y đß cß lßn tißng trßn đài truyßn hình Sài Gòn vào tßi 29 tháng 4 năm 1975. Mßm ngß lßi cßm ßn nhßng ngßc i đß ßng hß y và yßu cßu thß hßt tù chính trß, yßu cßu đßng bào đßng nghe lßi 'kß xßu' mà di tßn ra nßc ngoßi. Trong bußi phßt hình sáng 30 tháng 4 năm 1975, Mßm lßp lßi nhß tßi hôm trßc và thßm vào lßi kêu gßi svhs, các nhßn sĩ, trí thßc và các 'ba má' phong trào tham dß bußi hßp mßt lúc 9 giß sáng 01/5/1975 tßi Trß sß Tßng hßi Sinh viên sß 4 Duy Tân (nay là Phßm Ngßc Thßch). Khoßng 10 giß 45 sáng ngày 30 tháng 4 năm 1975, Hußnh Tßn Mßm cßng vßi Nguyßn Hßu Thái, Lê Văn Nußi đeo băng đß cß mßt tßi Đßi phßt thanh Sài Gòn vào giß phút lßch sß khi Đßng Văn Minh đß cß văn kißn đßu hàng (13).

SAU 30 THÁNG 4 NĂM 1975 MßM KHÔNG NGÓC ĐßU LßN NßI

Trong cußn tß truyßn Lßc Đßng, tác giß Đào Hißu, mßt cßu sinh viên Vißt Cßng hoßt đßng trong phong trào svhs tranh đßu trßc 1975 đß nhßn xét: 'Trong nhßng ngày đßu gißi phóng, ngßc i ta chia cßch mßng ra thßn nhißu loßi: Cán bß A là ngßc i ß mißn Bßc vß, cán bß B là ngßc i ß rßng vß và cán bß tßi chß là nhßng ngßc i hoßt đßng nßi thßn' (14).

www.x-cafayn.org

http://www.igcaypo.org